

VG

Metoderapport SKUP 2025

ARBEIDERNE PÅ MELKØYA

Markus Tobiassen og Martin Sorge Folkvord

INNSENDERE

Markus Tobiassen

markus.tobiassen@vg.no
902 03 279

Martin Sorge Folkvord

martin.folkvord@vg.no
986 94 091

Takk til

Jørgen Braastad, Einar Otto Stangvik, Erlend Ofte Arntsen, Maria Mikkelsen, Oscar Strøm Korsnes, Synne Malen Sandven, Jonas Nilsson, Torfinn K. Weisser, Simen Grytøyr, Maren Olava Ask Hütt og Annemor Larsen.

Publisert

Fra 1. juni 2025. Arbeidet fortsetter i 2026.

Kontaktperson

VG v/ Martin Sorge Folkvord
Akersgata 55
0107 Oslo

Redaksjon

Verdens Gang
Pb. 1185 Sentrum
0107 Oslo

SENTRALE PUBLISERINGER

Mystisk gass på Melkøya: Ansatte kaster opp, blør neseblod og mister hukommelsen

1. juni 2025

[Les saken](#)**Arek falt fra 4,5 meter på Melkøya**

15. juni 2025

[Les saken](#)**VG avslører omfattende bruk av korte kontrakter på Equinor-anlegg – jurister mener de er ulovlige**

26. oktober 2025

[Les saken](#)**Varslene som forsvinner på Melkøya**

30. november 2025

[Les saken](#)

→ Lenke til alle publiserte saker ligger som vedlegg til metoderapporten.

INNHOOLD

Innledning	1
1. Del 1: Den mystiske gassen	1
1.1 Slik kom saken i gang.....	1
1.2 Etikk og kildekritikk: Sortere arbeidskonflikt fra farlige arbeidsforhold	2
1.3 Spor av gass – og spor som blir borte.....	2
1.4 En uvanlig lukket arbeidsplass.....	3
1.5 Krasjkurs i Melkøya, benzen og kreft i oljeindustrien.....	3
1.6 Rapportering til Havindustritilsynet	4
1.7 Etikk: Vi går mot tipserens ønsker.....	4
1.8 Equinor: Ingen er utsatt for helseskadelig eksponering.....	5
1.9 Hvordan få polske arbeidere i tale.....	6
1.9.1 Pek oss videre til nestemann.....	6
1.9.2 Skaffe oversikt over varslerne	6
1.9.3 Flygeblader.....	6
1.9.4 Bruke momentum fra hendelser.....	6
1.9.5 Svar alle-funksjonen.....	7
1.9.6 Tolking	7
1.9.7 Systematisere kilder	7
1.9.8 Finne de norske arbeiderne	7
1.9.9 Prøve igjen og igjen	7
1.10 Men gassmålerne hadde ikke gitt utslag?	8
1.11 Kunne blod- eller urintester gi svar?	9
1.12 Vendepunkt: Tur til Melkøya.....	9
1.13 3D-modeller av Melkøya.....	10
1.14 Miljøinformasjonsloven åpner dører.....	10
1.15 Plukke fra hverandre en spredningsanalyse	10
1.16 Mistenkeliggjøring av arbeiderne	11
1.17 Vendepunkt 2: Tilgang på Synergi	12
1.18 En av kildene våre faller	12
1.19 Trafikklyssystem, anonyme kilder og en smartklokke	12
2. Del 2: Alt vi først overså	13
2.1 Arbeidskontrakter – gammel faktasjekk gir nytt spor	13
2.1.1 WhatsApp-kok	14
2.2 Fagforeninger	14
2.3 Tvangsinnmeldinger	15
2.4 Varsler som forsvinner	15
2.5 Varsler som vaskes	16
2.6 Tilsynet som «aldri» bruker pisk	16
3. Spesielle erfaringer og etikk	17
3.1 Kontakt mot Equinor	17

3.2	Gransking	18
3.3	Systemkritikk og strukturell diskriminering	18
3.4	Hvem får slippe til?	18
4.	Slik har arbeidet vært organisert	19
5.	Dette er nytt.....	19
6.	Dette har skjedd i etterkant av VGs publiseringer	20
Vedlegg: Lenkesamling		

INNLEDNING

Hver dag går det rundt 100.000 mennesker på jobb for Equinor. De fleste av disse gjør manuelt arbeid. Og en stor andel av dem er arbeidsinnvandrere fra Øst-Europa.

Norske medier skriver mye om landets oljegigant. Men som regel handler det om aksjekurser og milliardkontrakter – ikke de 100.000 arbeiderne som får hjulene til å gå rundt.

Sommeren 2024 ble flere titalls arbeidere utsatt for det som til slutt skulle vise seg å være helseskadelig og kreftfremkallende gass på Equinors anlegg på Melkøya. Men ingen skrev om det. Og ingen undersøkte det grundig nok. Så skjedde det igjen, men rapporten om hendelsen ble borte før den engang nådde Equinors rapporteringssystem.

I juni i år skrev VG om hva som skjedde på Melkøya. Dagen etter åpnet Havindustritilsynet gransking.

Så ble arbeidere utsatt for gass nok en gang. Og til slutt ble også arbeidere på anlegget på Mongstad utsatt for kreftfremkallende gass.

I dag er Equinor politianmeldt for omfattende brudd på arbeidsmiljøloven både på Melkøya og Mongstad¹. For første gang i historien har tilsynsmyndighetene i Norge politianmeldt et oljeselskap.

For å kunne avdekke hva som skjedde med arbeiderne på gulvet hos Equinor, har vi hatt nytte av 3D-modellering, en smartklokke med opptaker og et dypdykk i ionisering av gasspartikler. Men det viktigste og vanskeligste handlet om urmetoden: Å overbevise folk om å snakke med oss – når de frykter det vil koste dem jobben.

DEL 1: DEN MYSTISKE GASSEN

1.1 Slik kom saken i gang

Kvelden 30. januar sendte en kvinne et tips til VG. Tilkallingsvikar Synne Malen Sandven leste tipset. Tipseren² fortalte at hun hadde blitt varslet av polske arbeidere om dårlige arbeidsforhold på Melkøya.

I dag er sakens kjerne at arbeidere er blitt utsatt for farlige gasslekkasjer. Det forstod vi ikke da vi fikk det første tipset. Det var et villniss av påstander, som spente fra at arbeidere spiste på gulvet på grunn av manglende plass, til påstander om at utenlandske arbeidere hadde forbud mot å bruke sykkel og bil, mens norske arbeidere fikk lov til det. Det ble påstått at arbeidere var gassforgiftet, men beskrivelsen var utydelig, uten detaljer om når, hvor og hvordan dette skulle ha skjedd. På noen måter var dette en digital versjon av «posetipseren» – en person som kommer til resepsjonen med poser fulle av papirer. Det var flere påstander om diskriminering og farlige arbeidsforhold som var spesielt grove og oppsiktsvekkende. Men det var vanskelig umiddelbart å sortere informasjonen, og å danne seg et bilde av om det var hold i noe som helst.

1 Havindustritilsynet har anmeldt Equinor på Mongstad, mens Bellona har varslet anmeldelse av Equinor på Melkøya.
2 Tipseren er offentlig i senere artikler i sakskomplekset og innforstått med omtalen i denne rapporten.

1.2 Etikk og kildekritikk: Sortere arbeidskonflikt fra farlige arbeidsforhold

I mars hadde Martin Folkvord på Dokumentar-avdelingen en første samtale med tipseren. To uker senere møtte Martin og Markus Tobiassen tipseren, hvor vi begynte å stille mer inngående spørsmål om dokumentasjon og detaljer. Vi satt igjen med flere tanker som gjorde oss skeptiske til tipset:

- Melkøya var høyt profilert i nyhetsbildet, fordi elektrifiseringen av øya er politisk omstridt. Samtidig som vi begynte arbeidet, var det en ny omkamp på Stortinget. Hvorfor hadde ikke dette kommet ut allerede, dersom det var riktig?
- Da vi boret videre med spørsmål, viste flere av påstandene i det opprinnelige tipset seg å være mer kompliserte enn de først ble fremstilt som. Noen fremsto direkte feil.
- Vi fikk høre at NRK hadde sett på tipset, og lagt bort saken. Hvis det stemte, hadde de funnet at det ikke var hold i dette?

Den mest solide dokumentasjonen vi fikk tilgang til innledningsvis, var ni lydopptak fra møter. Deler av det vi hørte på opptakene – og som ble fortalt fra tipserne – fremsto som en arbeidskonflikt, som involverte en stor gruppe mennesker. Arbeidskonflikter er notorisk vanskelige å dekke. De er et etisk minefelt, blant annet fordi informasjonen lett blir «forurenset». Når konfliktnivået er høyt, kan både hendelser og uttalelser tolkes i verste mening. Det var samtidig en rekke konkrete påstander i opptakene om farlige arbeidsforhold, at arbeidere skulle ha vært utsatt for gass, og diskriminerende og nedsettende oppførsel mot utenlandske arbeidere.

En stor del av jobben senere ble å sortere mellom hva som var påstander farget – og noen ganger forvrengt – av en arbeidskonflikt, og hva som var dokumenterbare farlige arbeidsforhold og ulykker. To grep vi gjorde her, var:

- I første omgang fokusere på å ettergå konkrete hendelser som enten kunne bekreftes eller avkreftes (for eksempel: arbeid foregikk uten riktig sikkerhetsutstyr), på bekostning av anklager om arbeidsforhold hvor det i større grad ville kunne handle om ulik oppfatning av samme hendelse, eller stå ord mot ord (for eksempel: sjefer presset arbeiderne til å gjøre farlig arbeid i høyden).
- Skjære bort fortolkninger og forsøk på å tillegge andre motiver i episodene vi fikk beskrevet.

1.3 Spor av gass – og spor som blir borte

Fra den opprinnelige tipseren fikk vi navn på fem arbeidere. Tre av disse klarte vi å oppnå kontakt med de neste dagene. En av arbeiderne fortalte om hvordan han hadde levert en rekke rapporter om farlige arbeidsforhold, men at disse så hadde forsvunnet. En annen arbeider ga oss enda tre lydopptak. Et av opptakene var fra et allmøte. Noen spurte hvilken gass de hadde vært utsatt for, hvorpå en av de som ledet møtet, svarte: «H₂S og benzen»³. Vi pekte oss ut to påstander vi ville prioritere:

- At arbeidere var blitt syke etter å ha blitt utsatt for gass.
- At rapporter om farlige arbeidsforhold forsvant.

Valget handlet litt om at dette var ting vi tenkte det ville være lettere å etterprøve enn for eksempel påstander om nedsettende ordbruk. Det ga også prosjektet en klarere retning. Nedsiden, sett i ettertid, er at vi fikk tunnelsyn, og ikke alltid hørte godt nok etter da vi ble fortalt andre ting som var både opprørende og potensielt ulovlige. Noen av disse sporene kommer vi tilbake til i del 2.1 av rapporten.

3 Hydrogensulfid, også kjent som gjødselgass, og benzen, som er et kreftfremkallende hydrokarbon.

1.4 En uvanlig lukket arbeidsplass

Det kan være vanskelig å få navn og kontaktinformasjon på ansatte i Equinor. Offentlige myndigheter sladder for eksempel disse fra dokumenter som ellers er offentlige tilgjengelige, på grunn av sikkerhetshensyn.

«I Hammerfest kan du enten jobbe på sykehuset eller på Melkøya», sa en kilde til oss. Det er en mild overdrivelse. Men flere ganger opplevde vi at kilder som kunne vite noe, og jobbet andre steder i Hammerfest, fryktet å ødelegge for venner og familie hvis de uttalte seg om hjørne-
steinsbedriften på Melkøya.

Det er fotoforbud på de fleste av Equinors anlegg. Skulle du likevel få en arbeider til å si ja til å ta et bilde, vil du støte på et annet problem: Store deler av anleggene har mobilforbud på grunn av eksplosjonsfare. Dermed blir det også vanskeligere å sikre dokumentasjon fra flere områder. Hundrevis av arbeiderne på Melkøya er også innleide, som gjør at de ikke har samme stillingsvern som vanlige arbeidere. De kan enkelt fjernes. Den frykten var den mest gjennomgående utfordringen vi møtte i arbeidet.

1.5 Krasjkurs i Melkøya, benzen og kreft i oljeindustrien

«Dere må stille spørsmålene helt riktig og presist. Ellers slipper de unna.» Formaningene kom tidlig i arbeidet, fra en kilde som hadde lang erfaring med å undersøke Equinor.

Første gang vi hørte H₂S og benzen ble nevnt på det ene lydopptaket, forsto vi ikke den fulle betydningen av disse ordene. Ingen av oss hadde jobbet inngående med hverken Equinor eller kjemikalieksposering før. De første tre ukene av prosjektet satt vi derfor i stor grad av til å gjennomføre et krasjkurs i Melkøya, Equinor og kjemikalier i oljeindustrien, spesielt hydrogensulfid (H₂S) og benzen. Slik gikk vi frem:

- Vi laget en AI-research-bot, satt opp gjennom VGs enterprise-avtale med ChatGPT. Den sammenstilte forsknings- og fagartikler på benzen, regelverk i oljeindustrien og det regulatoriske rammeverket for industrien. Det brukte vi som utgangspunkt for å skrive egne notater, som vi delte innad i gruppen.
- Vi hadde samtaler med ekspertmiljøer, som Statens arbeidsmiljøinstitutt, universitetene, yrkeshygienikere og selskaper som jobbet med verneutstyr og gassmåling.
- Vi brukte påsken på en tur til oljehovedstaden Stavanger, hvor vi gjennomførte flere research-samtaler.
- Vi hadde også samtaler med tillitsvalgte i Equinor og i selskapene som jobbet for Equinor.

Et viktig resultat av dette arbeidet var at vi forsto hvor omfattende benzenproblematikken er i oljeindustrien. Benzen er naturlig til stede i oljen og gassen som hentes opp fra havbunnen og er derfor vanskelig å unngå. Benzen er kreftfremkallende – og farlig i mye mindre mengder enn man tidligere har forstått. Det gjør at grenseverdiene i dag er 250 ganger lavere enn hva de var tidligere i oljealderen. En bitteliten gassboble i 10 kubikkmeter med luft (tilsvarer en standard søppel container) er for mye.

Equinor har gjennomgående vært profesjonelle og ryddige når vi har kontaktet dem. Likevel har vi gang på gang opplevd at det var en sannhet i det kilden sa. Djevelen lå i detaljene. Equinor hadde et mannskaps-, makt-, og informasjonsovertak. Det jobber 150 ansatte bare

i informasjonsavdelingen. Om spørsmål var upresise eller inneholdt gale premisser, var det enkelt for Equinor å rydde dem unna, uten at vi kom nærmere svaret vi kanskje egentlig jaktet.

Et eksempel blant mange: Da vi skulle spørre om hva en gasstank inneholdt, fikk vi til svar at den inneholdt 99,6 % nitrogen og 0,4 % propan. Men i svaret hadde Equinor rundet av tallene. Avgjørende funn lå i de 0,1 % som var rundet bort i svaret. Der lå det blant annet benzen, noen ganger 14.000 ganger så mye som det som er grensen for hva som er farlig. Det ville vi aldri evnet å spørre oss frem til uten å forsøke å forstå tematikken vi gikk inn i – i detalj – fra starten av.

Selv om vi i presentasjonen av sakene har forsøkt å legge oss på et så enkelt språk som mulig, har det meste av dialogen med Equinor vært preget av spørsmål som dette:

- Er det riktig forstått at rensing av MEG skjer på vei mellom tank 101-102 og 103-104?
- X-am 5000 skal ifølge manualen og produsenten ha mulighet for å lese av logg gjennom programvaren CC-vision. Er dere sikre på at det ikke er mulig å hente ut logger?

1.6 Rapportering til Havindustritilsynet

Selv om staten er majoritetseier, er Equinor et allmennaksjeselskap og dermed ikke underlagt offentlighetsloven. Mulighetene våre for å få ut informasjon ved bruk av offentlighetsloven⁴ begrenset seg derfor til Equinors kontakt med myndigheter som var underlagt loven. Oljeselskapene følges opp av Havindustritilsynet. Equinor skal rapportere inn såkalte fare- og ulykkessituasjoner til tilsynet. Vi ba om innsyn i rapporteringen til Havindustritilsynet, samt dialog knyttet til en rekke tilsyn som var gjennomført gjennom årene⁵. Til sammen var det i underkant av 900 sider med dokumenter.

Her fikk vi det første gjennombruddet. Equinor hadde sendt en rapport til Havindustritilsynet om en gasshendelse på Melkøya sommeren 2024. Men det var fortsatt mye informasjon vi manglet. Selv om dokumentene bekreftet at det skjedde *noe* som var forbundet med gass sommeren 2024, var det fortsatt litt uklart *hva* som skulle ha skjedd. I rapporteringen var det beskrevet to hendelser der arbeidere hadde kjent en rar lukt i juni og juli. Den andre hendelsen hadde ført til at flere arbeidere dro på legevakta. Vi søkte innsyn i den påfølgende dialogen etter rapportene. Da så vi at selv om ingen visste hvorfor en rekke arbeidere plutselig måtte på legevakten, gikk hverken Equinor eller Havindustritilsynet langt i å undersøke saken. 1. august skrev Equinor: «Vi har ikke med sikkerhet funnet årsak til hvorfor personell har ubehag i området – ingen avvikende målinger som kan gi forklaring.» Havindustritilsynet gikk ikke inn for å gjøre egne undersøkelser, men slo seg til ro med svarene fra Equinor og dialogen fislet ut i løpet av august.

1.7 Etikk: Vi går mot tipserens ønsker

To uker inn i prosjektet tok vi kontakt med Equinor. Å kontakte Equinor så tidlig var en bevisst strategi: Det er lett å låse seg til en part i en sak, gjerne den første som kommer til deg. Det ville vi jobbe for å unngå. Og det er lettere å få den som er gjenstand for kritiske påstander til å åpne seg, om man viser reell vilje til å involvere dem fra start og å spille med åpne kort.

4 I tillegg hadde vi miljøinformasjonsloven, som vi kommer til i et senere kapittel.

5 Selve tilsynene er tilgjengelige på Havindustritilsynets nettsider.

Den opprinnelige tipseren ønsket ikke at vi skulle gjøre dette. Hun sa vi ville miste arbeidernes tillit om vi kontaktet Equinor, og at vi burde vente så lenge som mulig. Hun mente at en annen redaksjon tidligere hadde kontaktet Equinor, at saken deretter ble lagt bort og at det skapte problemer for arbeiderne.

Dette er et klassisk dilemma, hvor hensynet til å beskytte kilder mot mulige represalier står mot det å gi den angripne best mulig anledning til å forsvare seg. Likevel er det lite diskutert i Skup-rapporter. Når rapporter behandler kildehandtering, handler det ofte om hvordan kilder trygges gjennom å tilbys kryptert kommunikasjon, eller om hvordan det som beskrives som sårbare kilder langt på vei får påvirke eller diktere redaksjonelle avgjørelser. De får lese manusene, muligheten til å trekke seg frem til publisering og – i ekstreme tilfeller – bestemme hvilke bilder som skal brukes. Et sjeldent unntak er BAs rapport om Daniel-saken, som gir en detaljert redegjørelse for hvordan BA arbeidet for å opprettholde integritet og uavhengighet i møte med det de kaller «en sårbar kilde med en form for makt».

Norges største selskap har uten tvil mer makt enn leiearbeidere. Men det ligger også en form for makt i å være «den svake parten». På samme måte ligger det en makt i å være den første parten som når en avis med sin versjon av en konflikt. Vi måtte ikke låse oss til én part. Samtidig var tipseren en døråpner videre til mange av arbeiderne. I kildehandteringen av tipseren valgte vi å være ærlige på valget vi tok. Vi forklarte hva vi gjorde for å beskytte arbeiderne vi så langt hadde snakket med. Vi utformet henvendelsen vår til Equinor basert på det skriftlige varselet, og ting vi kunne vite fra offentlige kilder. Vi sa ingenting om informasjon som vi bare kunne ha fått fra arbeidere.

1.8 Equinor: Ingen er utsatt for helseskadelig eksponering

Da vi kontaktet Equinor, var vi åpne på hvor langt – eller kort – vi var kommet i arbeidet. Vi forklarte at vi undersøkte påstander som strakk seg over en rekke områder. Vi hadde ikke bestemt oss for om dette var noe VG ville skrive om. Vi ba om å få et møte for å forstå hele Melkøya og fagfeltet bedre, og ba også om å få eventuell informasjon som skulle tilsi at dette ikke var en sak. Til slutt ba vi om å få komme på besøk til Melkøya.

11. april hadde vi et første møte med Equinor. Vi nevner premissene for samtalen fordi disse ble avgjørende lenger fremme i prosjektet: Samtalen var en bakgrunnssamtale, men med en presisering om at vi kunne bruke faktainformasjonen vi fikk i møtet – selv om vi ikke siterte direkte. Slik unngikk vi at informasjonen var låst bort for oss senere, da mye av det som ble sagt her, fikk en fornyet sprengkraft.

Equinor fortalte oss at det var riktig at noen arbeidere hadde luktet noe. Men det hadde vist seg ikke å være farlig, sa selskapet. Equinor hadde konkludert med at arbeiderne ikke var utsatt for noen helseskadelig eksponering. Vi fikk forklart at det var lett for uerfarne arbeidere å bli usikre på et stort industrianlegg med lukter og lyder. Nå jobbet Equinor godt med informasjonsarbeid for å forklare og trygge arbeiderne på at det de hørte og luktet ikke var farlig, fikk vi høre.

Equinors forklaring ga mening. Mange av disse arbeiderne var anleggsarbeidere fra byggebransjen, som vanligvis bygde forskalling og støpte betong helt andre steder enn på olje- og gassanlegg. Men i en bisetning sa Equinor også at de ikke visste nøyaktig hva det hadde vært i gassen. Det stusset vi på. Hvordan kunne Equinor da være sikre på at det ikke var farlig? Og hvorfor hadde lederen i det ene lydopptaket nevnt to svært farlige gasser?

Vi måtte finne arbeiderne som skulle ha blitt syke av gassen, og snakke med dem direkte.

1.9 Hvordan få polske arbeidere i tale

Når vi i denne metoderapporten bruker mye plass på å beskrive det som kan virke som ordinært arbeid med å skaffe kilder, er det fordi det ikke har opplevdes som i andre saker for oss.

Å få noen til å fortelle deg noe, kan alltid være utfordrende. Vi er vant med at noen er skeptiske, og andre vil snakke. Men dette har vært annerledes: Vi har aldri før opplevd at motstanden er tilstede i en hel gruppe. Forklaringen tror vi er at så godt som alle arbeidere vi snakket med – både nordmenn og utlendinger – var enige om én ting: Hvis noen fikk vite at de hadde snakket med media, kom de både til å miste sin nåværende jobb og aldri få en ny jobb i bransjen. Uansett om arbeiderne har rett eller ikke, var frykten deres reell.

En forskergruppe som gjorde feltarbeid blant utenlandske arbeidere omtrent samtidig som oss, satte ord på det. De hadde brukt nesten fire måneder på feltarbeid blant arbeiderne. Likevel opplevde de å knapt komme noen vei, fortalte de. «De føler seg eksponert [...] Du er åpenbart fra utsiden, så det tar tid å bygge tillit», sa en av dem.

Den første måneden klarte vi bare å få kontakt med åtte arbeidere. Når vi sender denne rapporten, anslår vi at vi har snakket med et sted mellom 100 og 150 arbeidere og fått 11 av dem til å stille på trykk med navn og bilde. Selv om totaltallet over kilder i dag er høyt, har vi mesteparten av tiden revet oss i håret. Dette er metodene vi har prøvd (og i stor grad mislyktes med):

1.9.1 Pek oss videre til nestemann

Vi regnet med at hver kilde kunne peke oss videre til minst én annen arbeider. Den første Markus snakket med, trengte en uke med purringer før vi fikk ett navn til. Dette viste seg å bli en gjenganger: Arbeiderne som var på jobb, svarte oss, men på grunn av 12-timersskiftene svarte de stort sett bare én gang i løpet av dagen. Når de var hjemme i Polen, virket det som om de ville tenke minst mulig på jobb. Da gikk det fort ti dager eller to uker uten at vi fikk svar. Flere ville ikke peke oss videre. De stolte ikke på at kollegene holdt tett om at de snakket med VG.

1.9.2 Skaffe oversikt over varslerne

Vi fikk etter hvert flere håndskrevne lister med signaturer fra ulike vaktlag fra kilder. Til sammen ga dette oss navn på 104 arbeidere vi kunne prøve å kontakte.

1.9.3 Flygeblader

I starten av mai reiste Markus og fotograf Jørgen Braastad til Hammerfest. I kofferten pakket de med 40 flygeblader, som vi hengte opp på brakkene der arbeiderne bodde. Der sto det på polsk, engelsk og norsk at VG arbeidet med å undersøke arbeidsforholdene på Melkøya, og at vi ønsket å snakke med så mange som mulig som jobbet der. Vi understreket at arbeiderne kunne være anonyme, og ga dem e-post og telefonnummer til oss.

1.9.4 Bruke momentum fra hendelser

Ulykker, nye gasslekkasjer eller sanksjoner fra arbeidsgiverne kunne gjøre arbeidere berørte – eller opprørte – nok til at de ville snakke med oss. Publiseringene hadde samme effekt. I disse knappe tidsvinduene fikk vi nye kilder som kom med informasjon. Men alt måtte skje på en gang. For mange av de samme kildene ble raskt vanskeligere å få tak i igjen da de fikk hendelsene på avstand.

Noen av publiseringene fungerte også nedkjølende. Få dager etter første publisering ble en av kildene som hadde vært åpen om at han hadde snakket med oss, fjernet fra stillingen på Melkøya. En annen arbeider som fortalte på trykk om hvordan det var å bli utsatt for gassen, fikk også beskjed om at det ikke lenger var behov for ham på øya. Selskapene avviste at det var noen sammenheng her.

1.9.5 Svar alle-funksjonen

En e-post hvor et bemanningsbyrå hadde glemt å bruke blindkopi ga oss kontaktinformasjon til enda et vaktlag på Melkøya. Vi sendte samme tekst til alle arbeiderne. Denne metoden hadde nok lavest treffprosent, men vi fikk kontakt med et par arbeidere til.

1.9.6. Tolking

Vi hadde tolk i noen nøkkelsamtaler, men vi har snakket mye med polske arbeidere i dette prosjektet. Å ha tolk i alle samtalene ville fort utgjort et halvt årsverk i utgifter. Kun én av polakkene vi har snakket med, snakket godt norsk. En del snakket litt engelsk. Vi oversatte mellom norsk og polsk med ChatGPT (som funket bedre enn Google translate).

Vi har fått mer informasjon fra arbeiderne som snakker godt engelsk enn fra dem som kun snakker polsk. Det er veldig synd. Polakkene som ikke snakker engelsk, opplevde ofte at de sto enda lenger nede på rangstigen på Equinors anlegg. Vi fikk ingen av disse til å stille på trykk.

1.9.7 Systematisere kilder

Vi sorterte som best vi kunne i et regneark, så vi til enhver tid kunne sortere for eksempel etter hvilket firma kildene jobbet i, eller nøkkelord i det de hadde fortalt. Men det var likevel vanskelig å holde styr på alle.

God kildekontakt krever litt småprat. Hvordan går det med sønnen din som var syk? Du har jo flyskrekk, hvordan gikk innflyvningen til Hammerfest? Når denne småpraten i stor grad skjer på polsk og du har flere titalls parallelle chatter, kan du ha et så fint regneark du bare vil – det kommer uansett til å gå i surr for deg. Vi har mer enn en gang måttet oversette setningen «beklager, den meldingen skulle til en annen» fordi vi blandet sammen arbeidere med samme fornavn.

1.9.8 Finne de norske arbeiderne

Vi ville snakke med flest mulig arbeidere, også norske. Det var særlig viktig siden polakkene fortalte om nedsettende kommentarer og holdninger, gjerne uten etterprøvbare episoder. Vi måtte undersøke om andre hadde samme inntrykk. De polske arbeiderne kjente ingen norske arbeidere de kunne sette oss i kontakt med, men via fagforeninger klarte vi å få tak i en del. Slik fikk vi viktige bekræftelser på det de polske arbeiderne fortalte.

1.9.9 Prøve igjen og igjen

Et stort flertall av telefonene vi har tatt, og meldingene vi har sendt, er ikke blitt besvart. Vi brukte metodene vi har redegjort for over for å komme så langt vi klarte i kildearbeidet, men ingen av oss opplever at vi knekte koden for hvordan man skaffer nye kilder blant arbeiderne. Det som har vært viktigst, er ikke en av enkeltmetodene – det har vært å fortsette. Selv om det er krevende å stå i avvísning over tid, er kildearbeid litt som et lotteri. Jo flere lodd du har, jo større er muligheten for å vinne.

1.10 Men gassmålerne hadde ikke gitt utslag?

Ingen gassmålere hadde gitt utslag under det som skulle være de to første gasshendelsene i juni og juli 2024, fortalte Equinor. Samtidig var vi nå i kontakt med arbeidere som fortalte at de hadde luktet gass og var blitt dårlige. Vi klødde oss i hodet. For oss fremsto de manglende målingene lenge som noe som talte for at påstandene om gassforgiftning var gale.

Et avgjørende grep her ble å gå i dybden på hva målerne egentlig var og hva de målte. Vi ba Equinor oppgi hvilke gassmålere de brukte. I tillegg ba vi arbeidere om å beskrive og sende bilder av målerne de brukte (ikke alltid mulig på grunn av mobilforbudet på store deler av øya).

De fleste ansatte brukte måleren modellen Dräger X-am 500. Denne er på størrelse med en gammel mobiltelefon og er festet på arbeiderne (noen arbeidere brukte også en litt billigere modell av samme merke). Vi leste produktmanualen og snakket med leverandører av målerutstyr. Den målte flere ting:

- Det som heter %LEL, som i prosent uttrykker hvor nære man er nok gass i atmosfæren til at det er eksplosjonsfare.
- Oksygenandelen i lufta. Denne er normalt 20,95 %. Flyttet den seg, var det en indikasjon på at det var noe annet i lufta.
- Måleren sa nesten ingenting⁶ om hvilke gasser som var i luften. Den fanget ikke opp sentrale og helsefarlige gasser som typisk finnes på olje- og gassanlegg: benzen, toluen, etylbenzen og xylener.

Vi forsto at målerens fremste funksjon egentlig var å advare mot eksplosjonsfare, det vil si gasskonsentrasjoner i luften som er så store at en gnist kan skape en eksplosjon.

Equinor hadde også en annen type målere, kalt CUB. Disse var enten plassert ut på forskjellige steder på øya, eller ble båret rundt av vakter som hadde som jobb å måle etter gass. Vaktene var en form for vandrende prøvekaniner, med instruks om å trekke seg ut og evakuere arbeidsplassen om måleren nådde et visst tall. CUB-målerne målte konsentrasjoner av kjemikalier som lett fordampes ved lave temperaturer, kalt VOC. De måles i ppm, altså hvor mange milliondeler av luften som inneholdt VOC. Felles for alle VOC-gasser er at de har karbon i seg. Hydrokarboner er den viktigste delen av olje og gass. VOC favner derfor over mange av de gassene som kan oppstå på Melkøya-anlegget. Men måleren fortalte ikke hvilken gass det var snakk om, kun at det var snakk om en gass som faller under VOC-paraplyen. Og disse målerne hadde ikke arbeiderne hatt med seg under de første hendelsene.

Equinor hadde også noen få målere på Melkøya av modellen X-pid 9000/9500. Dette er større, håndholdte målere som koster flere hundre tusen kroner stykket. Modellen kan filtrere bort andre gasser før de når måleinstrumentet, og for eksempel måle kun benzen i svært lave konsentrasjoner. Men fordi de var så dyre – og så få – var disse målerne gjennomgående ikke på stedet når hendelsene skjedde. I stedet ble de hentet frem i etterkant, for å lete etter kilder til gass.

6 Den kunne utstyres med en tilleggssensor som målte H₂S.

Vi hadde bedt Equinor om eventuelle logger fra målerne. Equinor svarte at det ikke var mulig å lese logg av målerne arbeiderne brukte. Det stemte ikke. Den muligheten lå i programvaren.

Da vi spurte Equinor om dette, fikk vi til svar at de ikke hadde skrudd på denne loggføringen. De jobbet med å lage et eget system som i fremtiden skulle gjøre at de kunne hente ut loggdata.

De to mer avanserte målerne fungerer ved at et uv-lys ioniserer gassen, slik at den trekkes mot et gitter med elektroder (tenk på det som å gjøre gassen magnetisk). Når gassen treffer gitteret, blir det mulig å måle mengden. Men en rekke gasser vil ha et høyere ioniseringspotensial enn pæren kan gi. De trenger enkelt forklart mer energi enn pæren kan gi for å bli «magnetiske». Da vi forsto dette, forsto vi samtidig at heller ikke disse målerne kunne fange opp alle gasser som kunne være til stede på anlegget. Det samme gjaldt instrumentene (gasskromatografer) Equinor brukte for å analysere prøver de tok fra tanker og rør. Dette er nok et eksempel på at det var først da vi kunne stille spørsmål på et detaljnivå som det over, at vi fikk ordentlige svar på disse spørsmålene.

1.11 Kunne blod- eller urintester gi svar?

Vi vurderte tidlig om vi selv kunne få tatt blod- eller urinprøver av arbeiderne for å påvise spor etter gass. I prat med kilder forsto vi at det ikke kom til å nytte. Benzen brytes raskt ned av kroppen. Nedbrytningen skaper et stoff (S-fenylmerkaptursyre) som kan måles, men dessverre var stoffet stort sett helt ute av kroppen i løpet 48 timer. Vi var altså for sent ute.

Vi prøvde også å få innsyn i arbeidernes journaler fra legevakten for å se hva testene derfra viste. Vi innhentet noen samtykker, men ble overrasket da sykehuset svarte at de likevel ikke kunne gi oss innsyn. De ville kun gi ut journaler om arbeiderne selv søkte innsyn. Det turte de ikke å gjøre av frykt for det elektroniske sporet det ville legge igjen. Vi klagde ikke på dette, siden vi på annet vis fikk vite at det i svært liten grad ble tatt prøver på legevakten – og at prøvene som ble tatt, også ble tatt for sent til å vise spor.

Selv om dette arbeidet i første omgang ikke førte frem, ga det oss ett funn og to viktige spørsmål:

- Andre oljeoperatører var i gang med regelmessig å teste sine arbeidere ved slutten av arbeidsskiftet, for å måle etter benzen, mens Equinor ikke gjorde det.
- Hvorfor ble det ikke tatt blod- eller urinprøver av mange av arbeiderne som dro til legevakten?
- Og hvorfor hadde ikke Equinor noen rutiner for prøvetaking kort tid etter gasshendelser?

1.12 Vendepunkt: Tur til Melkøya

I midten av mai reiste vi til Hammerfest for andre gang. Første gang snakket vi kun med arbeidere og så øya fra avstand. Denne gangen slapp Equinor oss inn på anlegget og lot oss intervju ledelsen på øya. I vårt første møte hadde Equinor sagt til oss at ingen var utsatt for helseskadelig gasseksponering. Men rett før de sa det, hadde det vært nok en gasshendelse. Igjen var arbeidere på samme del av øya blitt syke.

På møtet i mai var tonen en helt annen. Equinor sa nå at sykdommen trolig var et resultat av en gasslekkasje. De ante ikke hva gassen inneholdt eller hvor den kom fra, men hadde startet en gransking for å finne ut av det.

I bilen fra Melkøya til hotellet skjønte vi at saken var blitt mye større i løpet av de siste timene. Plutselig hadde vi det travelt.

1.13 3D-modeller av Melkøya

Vi hadde fått en omvisning på Melkøya mens vi var der, men for å få forstå hvordan en gasslekkasje kunne spille seg ut på anlegget, trengte vi mer oversikt.

Vi ba Equinor om å få deres kart over øya. Da det viste seg å ta tid, bestemte vi oss for å ta saken i egne hender. Kartverket har flyfoto over hele landet. Bildene fra Melkøya var fra 2016, men hadde ekstremt god oppløsning. Norkart er en tjeneste som baserer seg på tinglysning fra kommunene. Her får du blant annet oversikt over bygningsmasse, stolper og el-installasjoner. Med de to datakildene kunne journalist Einar Otto Stangvik bygge en 3D-modell av øya. Dette gjorde han ved hjelp av script som han har utviklet selv, og tilpasset til dette prosjektet. Scriptet henter ned ulike terrengdata, gjør matematiske omforminger, og setter alt sammen i 3D-programmet Blender. Alt dette foregår «headless» – det vil si at det ikke vises på noen skjerm. Flere titalls gigabyte med rådata blir slik, i løpet av minutter, til høyoppløste 3D-modeller og teksturer, av hav, terreng og bygningsmasse, som kan brukes i bilder, film eller interaktivt i nettleseren.

Til slutt fikk vi kartet fra Equinor, men da hadde Einar Otto kommet så langt med 3D-modelleringen at den ga oss mer oversikt over øya enn Equinors egne kart. Modellen skulle bli viktig for å forstå hvorfor Equinor tok feil da de sa hvor gassen ikke kom fra.

1.14 Miljøinformasjonsloven åpner dører

Flere av arbeiderne mente fra starten at gassen måtte komme fra fire store blå tanker rett ved byggeplassen der de jobbet. Dette var også nevnt av ledere i lydopptakene vi hadde.

Da Equinor på møtet i mai anerkjente at gasshendelsene var alvorlige, kom de også med en annen nyhet: De visste ikke hva gassen var eller hvor den kom fra. Men de var temmelig sikre på at den ikke kom fra de blå gasstankene som sto rett ved området der arbeiderne var blitt syke. Det hadde de kommet frem til etter en såkalt spredningsanalyse. Det vil si at de hadde simulert hvordan gassen ville bevege seg og hvor raskt den ville tynnes ut om den kom fra tankene, og slik landet på at gassen ville tynnes ut for raskt til at arbeiderne kunne bli syke av den.

Vi ville se analysen, men Equinor sa først nei. Offentlighetsloven ga oss ingen rettigheter. Her kom miljøinformasjonsloven oss til hjelp. Gjennom den kan man både kreve innsyn i informasjon som gjelder helseskadelig forurensing og forholdsregler som skal hindre dette. Vi argumenterte for at en analyse som dette skal hindre helseskadelig forurensing, og at vi derfor hadde krav på innsyn.

Miljøinformasjonsloven har mye lengre frister enn offentlighetsloven. I dette tilfellet tok det tre og en halv måned fra vi sendte kravet til vi fikk spredningsanalysen.

1.15 Plukke fra hverandre en spredningsanalyse

Det første som slo oss, var at dokumentet var veldig kort: Det besto av åtte grafer og rundt en A4-side med tekst. Var det dette grunnlaget Equinor hadde for å si at gassen ikke kom fra de blå tankene?

Vi bet oss merke i programvaren Equinor hadde brukt for beregningene. Den heter Phast, og Equinor beskrev selv at programmet ikke tok hensyn til «geometri i utslippsfeltet». Det vil si at selskapet beregnet hvordan gassen kunne ha beveget seg ved ulike vindstyrker, men at vindstyrken var konstant. Ved hjelp av 3D-modellen kunne vi slå fast at en slik analyse ikke tok hensyn til

realitetene på bakken. Hvis gassen falt fra ventilen på de blå tankene, var det utenkelig at vinden var konstant. Både terreng og en rekke ulike byggverk måtte påvirke vindstyrken på ulike steder. Som Einar Otto skrev det i interngruppa vår: «I sum virker det ikke sannsynlig at virkeligheten vil være like enkel som rapporten tilsier».

Equinors egne granskere har senere kritisert spredningsanalysen. Men i flere måneder endte den opp med å trekke fokus vekk fra de store blå gasstankene, som Equinor i dag mener var kilden. Analysen gjorde også skade på en annen måte: Arbeidere opplevde at den ble brukt for å antyde at alt sammen kunne være oppspinn. Det var hverken første eller siste gang de opplevde å bli mistenkeliggjort.

1.16 Mistenkeliggjøring av arbeiderne

Helt innledningsvis i arbeidet med denne saken spurte vi en person i en fagforeningen om han visste noe om gasshendelser på Melkøya. Han kom tilbake til oss etter å ha forhørt seg med tillitsvalgte på øya. Det var ingen arbeidere som var blitt syke av gass, fikk vi høre. Det var tvert imot snakk om en gruppe polske arbeidere som ikke ville jobbe på Melkøya, og derfor kom med påskudd for å komme seg bort. I arbeidet med denne saken har vi brukt svært mye tid på å gå opp, og avkrefte, påstander om arbeiderne som fortalte at de var blitt syke.

1. Påstanden om at en gruppe polske arbeidere hadde funnet på gassforgiftningen, bygget på et premiss om at det kun var polske arbeidere som ble syke i juni og juli. Det stemte ikke. Da vi etter hvert klarte å pusle sammen en liste på 11 av 14 som dro til legevakten i juli 2024, så vi at en av de første arbeiderne som ble dårlig, var norsk. Og det var ikke bare misfornøyde innleide arbeidere som hadde sagt fra internt om gasslukkt: Også ansatte i Equinor hadde varslet.
2. Påstander om polakkers alkohol- og sigarettforbruk ble brukt til å trekke sykdomstegnene i tvil. Equinor påstod for eksempel i en rapport at alle arbeiderne som hadde lave oksygennivåer i blodet da de kom til legevakten, røykte. Dette stemte heller ikke. (Equinors forklaring er at de baserte seg på informasjon fra sykehuset.)
3. Blant de 14 som ble sendt til legevakt i juli 2024, fant vi enda en nordmann. Han fikk påvist covid. Kommunikasjonssjefen til en underleverandør brukte dette til å trekke i tvil om resten av arbeiderne egentlig var blitt syke av gass: Hvis én hadde covid, sa kommunikasjonssjefen, hvordan kunne vi vite at ikke flere hadde det? Via en intern Equinor-rapport og kilder i helsesystemet fikk vi bekreftet at alle var testet for covid. Kun denne mannen hadde testet positivt. Og da vi fikk tak i mannen med covid, viste det seg at han aldri hadde vært på byggeplassen hvor gasslekkasjen skjedde, men et annet sted på Melkøya. Han jobbet for samme underleverandør som hadde kontaktet oss. Det viste seg at det var arbeidsgiveren som foreslo at han skulle bli med de andre til legevakten. Arbeidsgiveren visste at han jobbet et annet sted på øya. Den samme arbeidsgiveren som så brukte sykdommen hans for å kaste tvil over alle de andre.
4. Noen ganger ga mistenkeliggjøringen paradiske utslag. Det stemte ikke at polske arbeidere ble utsatt for generaliserende og fordomsfulle kommentarer, forklarte en norsk arbeider oss. For polakker «de lyver alle sammen», sa han.

Den omfattende arbeidskonflikten på Melkøya, som utspilte seg parallelt med gasshendelsene, var også en del av forklaringen på mistenkeliggjøringen. Equinors egne granskere kom til at arbeidskonflikten farget hvordan Equinor først reagerte da de fikk høre om gasshendelsene. Den øverste lederen i en av fagforeningene har også anerkjent at arbeidere som fortalte om gassforgiftning, ble mistrodd av tillitsvalgte.

1.17 Vendepunkt 2: Tilgang på Synergi

Ved inngangen til mai hadde vi fått kontakt med litt over ti arbeidere. Det følte som om det gikk fryktelig sakte. Men i den sjettede, syvende og åttende uken i prosjektet begynte det å løsne litt. Det er vanskelig å peke på en enkelt årsak, trolig var det totalen av turer til Melkøya, flygeblader, gjentatte telefonhenvendelser og at stadig flere fungerte som ververe for oss. Uansett hva det var, ga det oss et gjennombrudd: Vi fikk en kilde som hadde tilgang Equinors rapporteringssystem. Equinor følger opp alle HMS-hendelser som ikke er trakasserings- og personalsaker, i et program som heter Synergi. Vi fikk nå en kopi av alle Synergi-saker på Melkøya. Dette ga oss en rekke nye og avgjørende detaljer om gasshendelsene. Vi fikk tidsnær skriftlig dokumentasjon på hva Equinor visste i dagene etter gasshendelsene. Men det ble også viktig for arbeidet med rapporter som ble borte. Dette kommer vi tilbake til i del 2.

1.18 En av kildene våre faller

Mens vi jobbet med å ferdigstille den første saken om gassen, fikk vi en melding fra den opprinnelige tipseren vår. En polsk arbeider hadde falt fra toppen av et stillas på Melkøya. Han var alvorlig skadet og på sykehus.

Tilfeldighetene ville ha det til at mannen som falt, Arek, var én av arbeiderne vi hadde kontakt med fra før. Plutselig hadde vi en helt annen type oppgave: Nå skulle vi ikke pusle sammen bitene av hva som hadde skjedd i ettertid. I stedet kunne vi følge det i sanntid. Vi sendte en freelance-fotograf til sykehuset for å møte ham med én gang. Kort tid etter reiste Markus og fotograf Jørgen Braastad nordover.

Da vi kom til Hammerfest, brukte vi mye tid med Arek og folk rundt ham. Han fritok sykehuset fra taushetsplikten, så vi kunne få grundige beskrivelser av hvordan hans fysiske tilstand var. Skaden var så komplisert at han skulle flyttes til sykehuset i Tromsø for å opereres der. Vi prøvde å få bli med på ambulanseflyet, men selv med Areks samtykke fikk vi ikke lov. Da tok Arek på seg å filme selv. Så møtte vi ham i Tromsø igjen, der vi kunne dokumentere operasjonen og snakke med kirurgen. Mens Arek lå på operasjonsbordet, gikk arbeidsgiveren hans, Adecco, ut i NRK og sa at de var blitt informert om at han «etter all sannsynlighet vil bli 100 prosent frisk». Kirurgen hans begynte å le da han hørte uttalelsen. Han omtalte Areks bein som en «bag of bones» og sa han kunne dødd av fallet. Adecco nektet å la seg intervju om dette.

I etterkant har vi tenkt en del på Adeccos uttalelser til NRK. Tilfeldighetene ville ha det til at akkurat en av de få arbeiderne vi hadde fått kontakt med, ble utsatt for en ulykke. Hva hvis det var noen av de andre arbeiderne som falt?

Fordi helsevesenet har taushetsplikt og ikke gir informasjon, må mediene i stor grad belage seg på arbeidsgivers versjon. Vi hører sjelden fra arbeiderne selv. I dette tilfellet ga arbeidsgiveren helt feil informasjon om Arek og hans fremtidige helse. Hvor ofte skjer det samme, uten at vi får det med oss?

1.19 Trafikklyssystem, anonyme kilder og en smartklokke

Da vi i slutten av mai nærmet oss publisering av første sak, hadde vi kontakt med i overkant av 40 arbeidere. Informasjonstilfanget hadde økt voldsomt. For å holde oversikt over de ulike sporene, lagde vi et «trafikklysdokument». Her oppsummerte vi alle påstandene vi hadde hørt og kategoriserte dem. Hver av disse påstandene ble fargekodet. Grønn betydde at vi påstanden var fullt ut dokumentert eller vedkjent av alle parter. Gul betydde at en kilde påsto noe og at andre kilder eller

annen dokumentasjon understøttet eller sannsynliggjorde påstanden. Rød betydde at påstanden fremsatt av en kilde, uten annen understøttende informasjon. Slik forsøkte vi å holde styr på all den nye informasjonen vi fikk inn.

De fleste arbeiderne vi snakket med, våget bare snakke anonymt. I de tilfellene har vi styrt etter noen enkle hovedregler:

- Anonyme kilder kan brukes til å støtte opp under det åpne kilder forteller hvis det er tvil om hva som har skjedd.
- Det har måttet være to eller flere anonyme kilder som forteller om konkrete ting de mener å ha opplevd for at vi skal vurdere å sette det på trykk. Hvordan den kritiserte part møter kritikken har også vært avgjørende. Dersom personen anerkjenner at en slik situasjon har skjedd, men tolker den annerledes enn de anonyme kildene, har vi satt begge versjoner på trykk. Hvis den som kritiseres kategorisk avviser at noe slikt har skjedd, har vi i flere tilfeller latt være å sette påstandene på trykk om vi ikke har annen dokumentasjon som indikerer at det de anonyme kildene forteller er riktig.
- Anonyme kilder har ikke fått gi subjektive vurderinger på trykk. Unntaket har vært enkelttilfeller der vi beskriver det store flertallet av kilder vi har snakket med (for eksempel «alle kildene VG snakker med tror de vil bli fjernet fra jobben om de uttaler seg offentlig»).

Mange av påstandene som vi bare kunne underbygge med anonyme kilder, ble dermed gule i trafikklysdokumentet vårt. Det gjaldt blant annet ting som skulle ha blitt sagt i møter. De ivrigste kildene ville gjerne bidra for å skaffe dokumentasjon, men var ikke komfortable med å ha mobilen på bordet med opptaksfunksjonen på. Derfor sendte vi en smartklokke med opptaksfunksjon til en av arbeiderne. Vi kunne få opptak av møter og lignende som skjedde i kontorområdene, selv om det fortsatt ikke var mulig å få med elektronikk inn på selve industriområdet. Vi forklarte at så lenge den som gjorde opptak av samtalen selv var en del av den, var det lovlig. Vi publiserte kun utdrag av to lydopptak – og ingen fra klokka. Et som dokumenterte hvordan arbeidere ble skjelt ut og sanksjonert for å varsle om farlige arbeidsforhold, og et som dokumenterte hvordan en gruppe arbeidere ble skjelt ut for å følge sikkerhetsrutinen.

Trafikklysdokumentet var nyttig, men rett før publisering holdt det på å lede oss på feil kurs. Det rene antallet påstander var veldig stort i delen som ikke handlet om gass, men om fallulykken som nylig hadde skjedd. Fokuset vårt var i så stor grad dratt dit at vi tenkte at det måtte være den første saken ut. Heldigvis har vi med jevne mellomrom møter der kolleger som ikke er en del av prosjektet, er med. Det var i et slikt møte at en kollega ga oss klar beskjed om at fallulykker tross alt skjer ganske ofte, mens gasslekkasjer er langt mer oppsiktsvekkende. Vi fulgte hennes råd.

DEL 2: ALT VI FØRST OVERSÅ

Vi publiserte første sak om de gassutsatte arbeiderne på Melkøya 1. juni. Vi har sjelden fått så mange tips som etter den og oppfølgerne i ukene etterpå. Mye av det handlet om hva som foregikk andre steder i Equinor. Det spant over mange ulike temaer.

Før vi tok sommerferie måtte vi sette retningen videre. Prosjekter har lett for å ese ut og miste fokus. Vi ble enige om hva som skulle være den røde tråden i det vi valgte å gå inn i: Uansett hva vi undersøkte, skulle vi klare å vise frem hvordan det slo ut for arbeidsforholdene til de på gulvet.

2.1 Arbeidskontrakter – gammel faktasjekk gir nytt spor

Det første vi gikk i gang med etter sommeren, var noe vi hadde oversett i materialet vårt.

Da vi på våren først hadde kontakt med arbeiderne, ba vi flere av dem sende oss kontraktene deres.

Vi hadde brukt disse dokumentene til å faktasjekke at arbeiderne jobbet der de sa at de jobbet. Kontakt med nye arbeidere gjorde at vi ba vi om å få enda flere. Da vi så på dem med nytt blikk, fant vi ut at stillingsbrøkene ikke stemte overens med arbeidernes faktiske forhold. Hvorfor var stillingsprosenten på 20 prosent i noen tilfeller, når vi kunne se fra desemberlønsslippen at arbeideren hadde jobbet fullt det året? Det viste seg at dette ga utleiebyråene et påskudd til ikke å betale arbeiderne hvis et oppdrag falt bort eller de ikke fant arbeid til arbeideren. De fikk beskjed om at de allerede hadde tjent sine «20 prosent» og derfor ikke hadde krav på mer.

En arbeider ga oss lov til å legge frem kontrakten hans for en arbeidsrettsjurist. Konklusjonen var klokkeklar: Dette var ulovlig. Det var også flere andre ulovlige forhold i kontrakten, mente advokaten. Nå var spørsmålet om kontraktene vi hadde tilgang på, var enkelttilfeller eller om det gikk igjen i bransjen. Vi satte oss et mål om å få tak i 30 kontrakter for at det skulle være sikkert at det var mer enn enkelttilfeller.

2.1.1 WhatsApp-kok

På det meste hadde vi i overkant av 30 arbeidere som vi forsøkte å få inn dokumentasjon fra samtidig. Det betydde 30 personer som skulle trygges samtidig, 30 som skulle tilpasses når man sendte meldinger til, avhengig av om de var på jobb eller hjemme og hvilket skift de jobbet, 30 som skulle stilles det nye spørsmålet vi plutselig innså at var relevant og så videre. En dag våknet Martin til 64 uleste WhatsApp-meldinger – flesteparten av dem på polsk. Før første publisering hadde vi vært i kontakt med i overkant av 40 kilder. I løpet av arbeidet med kontraktene bikket vi 100.

Vi forsøkte å holde oversikt ved å opprette en mappe i Google Disk for hver arbeider. Hver arbeider sendte også over lønns slipper og dialog med arbeidsgiver. Det var avgjørende for å kunne dokumentere at de i realiteten jobbet nær 100%, men hadde ulovlig lave stillingsbrøker i kontraktene. De måtte også sende dokumentasjon på at de hadde vært leid ut til et Equinor-anlegg, siden det ikke kommer frem i en arbeidskontrakt arbeideren har med et bemanningsbyrå. Det tok oss to måneder *nesten* å nå de 30 kontraktene vi hadde satt oss mål om. Vi kom til 29. For å sikre at det ikke var noen usikkerhet knyttet til den juridiske vurderingen, la vi kontraktene frem for tre jurister: to partnere i advokatbyrå og en jussprofessor som er leder i Norsk arbeidsrettslig forening. Alle konkluderte med at det var flere punkter i kontraktene som var ulovlige.

Vi var fornøyde med oss selv for å ha kommet inn på kontrakt-spolet selv. Men når vi i ettertid leser transkripsjoner fra intervjuer, innser vi at det er feil. Det var informasjon om kontraktene også i de tidlige samtalene våre. En kilde hadde for eksempel nevnt at han ikke fikk betalt da han ble sendt hjem fra Melkøya, selv om han hadde fast kontrakt. Det lå rett foran oss, men vi så det ikke, fordi vi hadde tunnelsynet som ble beskrevet i kapittel 1.3. Når vi leverer denne rapporten, tør vi ikke utelukke at vi har oversett andre store avsløringer i materialet vårt.

2.2 Fagforeninger

Fagforeninger er ofte journalisters startpunkt og naturlige kilder når vi undersøker arbeidsforhold. Og noen tillitsvalgte har gitt oss god hjelp. Men i denne saken har det også vært annerledes. Flere tillitsvalgte har ikke ønsket å snakke med oss eller å hjelpe oss. Noen fortalte også at de fikk kjeft fra andre deler av fagforeningen for å snakke med oss.

Også etter publisering var fagbevegelsen til dels vanskelig å få i tale. Noen ganger forsto vi grunnene bak: En gruppe hovedverneombud gikk etter publiseringen sammen for å gi en felles

uttalelse, men initiativet falt sammen. Det viste seg at flere underleverandører satt i forhandlinger om nye kontrakter. De mente faren var for stor for at en uttalelse kunne utløse en forkledd hevning som ville koste arbeidsplasser.

Men en hendelse overrasket oss: LOs nyvalgte leder sa nei til å la seg intervjuet av oss om saken. Når har LO noensinne sagt nei til å rase om arbeiderrettigheter i VG?

Kilder mente dette handlet om at LO hadde tatt side til støtte for Melkøya-utbyggingen. Farlige arbeidsforhold ville kunne være skadelig støy for en utbygging som hadde det skjøre flertallet i Stortinget.

2.3 Tvangsinnmeldinger

I arbeidet med å forstå fagforeningenes politiske rolle på Melkøya, kom vi over noe helt annet, som satte fagforeningenes rolle i et nytt lys. I arbeidernes kontrakter dukket det opp flere formuleringer vi bet oss merke i. I noen kontrakter sto det for eksempel rett ut at det var påkrevd å være medlem av Fellesforbundet eller Norsk Arbeidsmandsforbund for å gå i rotasjon. Rotasjon betød i realiteten «alle jobber» på et sted som Melkøya eller Mongstad.

Innleide arbeidere fortalte at de enten fikk beskjed om å melde seg inn i bestemte fagforeninger eller bare automatisk ble meldt inn av bemanningsbyrået sitt, for så å se kontingenten de ble trukket på lønnslisten. Kunne dette være lovlig? Nei, sa alle juristene vi spurte. Dette var brudd på arbeidsmiljøloven, Grunnloven og menneskerettighetene, ifølge dem.

Mye av arbeidet med dette sporet handlet om å gå opp innfløkte detaljer i arbeidsmiljølovens unntaksbestemmelser, hvor fagforeningene gis vetomakt. Resten handlet om kildearbeid mot spesielt bemanningsbyråene og fagforeningene, to erkefiender som hadde havnet i et slags skjebnefellesskap her. I dette kildearbeidet opplevde vi noe spesielt:

Rollehjulet var snudd på hodet. Bemanningsbyråer, en klassisk skurk i arbeidslivssaker, så seg som offer, eller gisler, for denne praksisen, hvor de måtte levere fagforeningsmedlemmer for å «slippe inn porten». Fagforeningene, arbeidernes klassiske forsvarer, hadde plutselig mye å svare for. Noen av de samme bemanningsbyråene som hadde fått flengende kritikk i tidligere artikler, var vi nå avhengige av å få kilder i. Og flere enkeltpersoner i fagforeninger som *hadde* hjulpet oss, opplevde nå at vi snudde oss mot dem og deres organisasjoner for å gå dem etter i sømmene.

At den øvelsen lyktes, handlet mye om å bevisst jobbe mot å binde seg for mye til noen part tidligere i arbeidet – og at vi stort sett ikke hadde oppført oss som uhøflige idioter i møtet med bemanningsbyråene (det hjalp også litt at det var forskjellige sjefer som hadde ansvar for ulike områder).

2.4 Varsler som forsvinner

De polske arbeiderne skrev i sitt opprinnelige varsel at de leverte rapporter om uønskede hendelser⁷, men at disse senere forsvant. Rapportene kunne registreres digitalt, men de ble også levert på håndskrevne lapper i postkasser. En mistanke arbeiderne hadde var at disse lappene ble silet, og at de mest alvorlige rapportene hadde det med å forsvinne. Fra arbeidere fikk vi bilder og skjermddumper av varsler de fortalte at de hadde sendt.

7 Forkortes RUH, men er her også omtalt som varsler.

I kapittel 1.14 beskriver vi hvordan vi fikk tilgang til Equinors rapporteringssystem, Synergi. Det var snakk om flere tusen saker i året bare på Melkøya. Det som sto der var viktig, men også hva som *ikke* sto der. For nå kunne vi få bekreftet det arbeiderne hadde fortalt: Flere av varslene de hadde sendt inn, var ikke mulig å finne igjen i systemet.

2.5 Varsler som vaskes

Å lese gjennom titlene på tusenvis av Synergi-rapporter fikk oss også til å stusse på noe annet. Det meste fremsto som fullstendig trivielle og forholdsvis ufarlige henvendelser. Snø som ikke var måkt, sikringer som gikk, noen som tråkket over eller gled på isen. Det samme gjaldt rapportene Equinor sendte til Havindustritilsynet. Det var plank som falt 120 centimeter og en arbeider som brukte feil kniv ved skjæring av lime og dermed skadet fingeren.

Equinor graderte alvorligheten i hendelser på følgende måte: grønn 5, grønn 4, gul 3, rød 2 og rød 1. Flere av gasshendelsene var omtalt internt i Equinors system, men gradert med lavest alvorlighetsgrad, grønn 5. Hva skulle til for at noe ble gradert som mer alvorlig? Gjennom videre kildearbeid forsto vi at det handlet om ganske formalistiske vurderinger av skadeomfang. Var en arbeider borte fra jobb dagen etterpå, var det fraværsskade. Da ble det automatisk minst gul 3. Men gikk han ut i avspasering, kunne man unngå dette. Han kunne også gis meningsløse papiroppgaver eller «hjemmekontor». Det var en utbredt mistro blant arbeidere til at rapportene reflekterte virkeligheten. Vi fikk høre en rekke historier om hvordan rapporteringssystemet kunne «games». Hvem kunne si nøyaktig hvor høyt en hammer hadde falt fra? Ved å trekke fallhøyden litt ned, kunne man komme seg under grensen som gjorde skadepotensialet dødelig, fikk vi forklart fra noen som hadde lang erfaring med å skrive HMS-rapporter på Melkøya.

Dette sporet førte oss etter hvert til et annet Equinor-anlegg: Mongstad. Der fikk vi høre om møtene hvor hendelser ble gradert. Møtene hadde økenavnet «MG4»: «maks grønn 4». Ingenting skulle klassifiseres høyere uten ledelsens godkjenning. Da to arbeidere senere, i oktober 2025, ble utsatt for svært store mengder kreftfremkallende gass på Mongstad, kunne vi se hva som kom inn i Synergi. Selv om en arbeider var blitt syk og var borte fra jobb, ble ikke hendelsen klassifisert som gul 3. Den ble klassifisert som grønn 5, «i påvente av godkjenning». For både underleverandører og internt i Equinor kunne det få konsekvenser om man hadde for mange alvorlige hendelser.

Hva var så forklaringen på alle de ufarlige hendelsene som ble rapportert inn? Underleverandørene hadde ofte krav om at de skulle rapportere et visst antall hendelser. Rapporteringen skulle bevise at HMS-arbeidet fungerte. Dette skapte insentiver for å rapportere alle de trivielle hendelsene vi satt og leste. Noen arbeidere fortalte også om hvordan de rett og slett skapte hendelser å rapportere, for å nå kvotene.

2.6 Tilsynet som «aldri» bruker pisk

Havindustritilsynet er tidligere blitt kritisert av sikkerhetsforskere for at det blir «for mye kos og klems og for lite hard i klypa». Selv ble vi overrasket da vi innså at pressekontakten i Havindustritilsynet, som svarte ut våre spørsmål om Melkøya, også skrev feelgood-artikler om Melkøya i tilsynets eget tidsskrift *Dialog*.

Vi hentet inn statistikk på hva Arbeidstilsynet og Havindustritilsynet foretok seg, for å sammenligne dem. Deler av statistikken eksisterte allerede gjennom skriftlige svar fra statsråden til Stortinget.

Vi trengte bare å be om en fortsettelse av dette for å fullføre tallserien. Forskjellene var voldsomme. Arbeidstilsynet ga i snitt pålegg etter sine tilsyn ni ganger så ofte som Havindustritilsynet. Når det kom til bøter, stansordre og politianmeldelser, ga det knapt mening å sammenligne frekvensen. Det skjedde så godt som aldri fra Havindustritilsynet side. Vi tenkte at Arbeidstilsynet nok har flere useriøse aktører i sitt område, men det var ikke nok til å forklare forskjellene, ifølge forskere vi snakket med.

Dette var ikke et nytt funn, snarere nye tall på noe andre har undersøkt før. Debatten om Havindustritilsynet har pågått i årevis i Norge, uten å få stor oppmerksomhet i offentligheten. Vi håpet å kunne gjøre noe med det. Vi valgte en innfallsvinkel ut fra premissene vi hadde satt tidlig i prosjektet: Vi skulle vise frem følgene et svakt tilsyn fikk for arbeiderne på gulvet.

Alle rapporter fra Havindustritilsynets tilsyn ligger ute på deres hjemmesider. Vi finleste ikke alle 1.366 tilsynene som var publisert de siste ti årene, men gjorde en jobb der vi søkte etter to nøkkelbegreper: «benzen» og «kjemisk arbeidsmiljø». Slik fikk vi oversikt over alle gangene Havindustritilsynet hadde funnet avvik hos Equinor som gjaldt benzen. Det kan gå år fra benzeneksponering til kreft. Det var derfor vanskelig å si noe om hvordan det ville gå med arbeiderne som nylig var utsatt for gass. Men vi visste gjennom kildearbeid om flere eldre arbeidere som hadde fått kreft, og som hadde kjempet for å få dette godkjent som yrkesskade. En av disse ville fortelle sin historie.

I oversikten vår tegnet det seg raskt et mønster: Equinor fikk igjen og igjen beskjed om at de brøt regelverket når det gjaldt benzen. Men når det neste tilsynet viste at feilen ikke var blitt rettet opp, fikk det ingen konsekvenser for Equinor. Det kom ingen bøter, det ble ikke beordret stans i produksjon og det kom ikke politianmeldelser. I stedet fikk Equinor på ny beskjed om å rette opp regelbruddet, gjerne med lange tidsfrister.

Dagen etter at VG publiserte saken om milde reaksjoner på Equinors regelbrudd kom pressemelding fra Havindustritilsynet om at de politianmeldte Equinor etter at arbeidere var utsatt for benzen på Mongstad. Det hadde aldri skjedd før i Norge.

3. SPESIELLE ERFARINGER OG ETIKK

3.1 Kontakt mot Equinor

Det er lett å lage fiendebilder av dem man gransker. Vi må også gi Equinor litt ros. Equinor har i stor grad vært villige til å snakke med oss, på en ryddig og profesjonell måte. Deres kommunikasjonsapparat deltok aldri i mistenkeliggjøringen av arbeiderne, til forskjell fra noen av underleverandørene.

Det som har skapt mest friksjon, har vært Equinors instruks til ansatte om at henvendelser fra pressen skal rutes til videre til kommunikasjonsavdelingen. I Norge har alle rett til å uttale seg om faktiske forhold på sin egen arbeidsplass og til å delta i offentlige debatter om arbeidsplassen sin. Likevel har vi opplevd kontrollen Equinor har over sine ansattes kontakt med pressen som nærmest total. Kun noen ytterst få ansatte har vært villige til å snakke med oss uten at det først er avklart med kommunikasjonsavdelingen. Leverandører og underleverandører har gått enda lenger, ved å gi ansatte forbud mot å snakke med pressen, og å nekte å videresende våre forespørsler til ansatte.

Vi har valgt ikke å forholde oss til selskapenes regler. Det har gjort at vi i noen tilfeller har fått reaksjoner fra Equinor på at vi har kontakt enkeltansatte direkte for å konfrontere dem med kritikkverdige forhold. Vi mener det har vært nødvendig for å gi reell mulighet til samtidig imøtegåelse. Et selskap og dets ansatte har ikke alltid sammenfallende interesser, og da kan ikke selskapet alltid svare på vegne av en ansatt når vi omtaler handlinger begått av enkeltpersoner.

3.2 Gransking

Et råd til journalister som jakter svar: Ikke spør om noen burde granske det du undersøker. Å starte en gransking av noe blir ofte en anledning til å avslutte all deling av informasjon. Dette gjelder både i det offentlige og i det private – som for Equinor i dette prosjektet. Tilsvarende har underleverandører vi har omtalt først nektet å svare på flere spørsmål fordi «saken er under granskning», for så å nekte å svare på spørsmål fordi granskningen nå er avsluttet og at de «tar funnene til etterretning».

3.3 Systemkritikk og strukturell diskriminering

I arbeidet med denne saken har vi avdekket hvordan enkeltpersoner har gjort kritikkverdige ting. Som å åpne en gasstank mens arbeidere er på stedet, eller å sparke en arbeider i leggen når han sier fra om farlig arbeid. Men i stor grad har kildene pekt på at vi har stått overfor et system som ikke fungerer, mer enn enkeltpersoner som gjør ting av vond vilje.

Et eksempel er hvordan de ulovlige arbeidskontraktene hang sammen med hvordan systemet var satt opp, ifølge flere kilder:

1. Equinor flyttet økonomisk risiko over på underleverandører gjennom stadig strammere kontraktsvilkår, noe en rapport dokumenterte.
2. Underleverandøren gjorde så det samme som Equinor: De flyttet økonomisk risiko nedover ved å hyre inn nye underleverandører, som noen ganger gjorde det samme enda en gang.
3. Disse underleverandørene flyttet økonomisk risiko ved å bruke innleid arbeidskraft. Slik unngikk de å bli sittende igjen med store lønnsutgifter hvis mengden oppdrag sank.
4. Utleiebyråene vil leie ut så mange arbeidere som mulig; slik tjener de mest. Men noen av dem dyttet samtidig den økonomiske risikoen ved å ha mange arbeidere enda lenger ned, på leiearbeiderne selv. Arbeiderne fikk kontrakter som ikke betalte når byrået ikke fant jobb til dem. Klart ulovlig, ifølge jurister. Slik ble de i realiteten løsarbeidere.

Det samme systemet pekte seg ut som en av flere rotårsaker til hvorfor det var vanskeligere å bli hørt for arbeidene som ble utsatt for gass, og for at utenlandske arbeidere endte opp tvangsinnmeldt i fagforeninger. Eksperter vi snakket med sa det vi i sum så på egentlig var strukturell diskriminering – altså en systematisk forskjellsbehandling som er innebygd i et system og ikke skyldes enkeltpersoners handlinger.

Systemkritikk av arbeidslivsstruktrer og strukturell diskriminering er samtidig ulne og akademiske begreper som i seg selv sjelden opplyser en sak. Mener leseren at strukturell diskriminering finnes, jubler hun. Tenker leseren at dette er noe universitetsfotter har funnet på, endres ikke oppfatningen hans. Valget vårt ble derfor å vise det frem i praksis, heller enn å bruke ordene hele tiden.

3.4 Hvem får slippe til?

Hvordan kan et titalls arbeidere bli syke av en gasslekkasje på et av anleggene til Norges største selskap, uten at det når offentligheten før nesten et år senere? Det står i hvert fall ikke på arbeiderne. De hadde varslet til en rekke offentlige etater – varsler var også tilgjengelige i postlistene. Flere

medier hadde fått tipset. Men har du ikke språket, og er utrent i å pitche til mediene, er det vanskelig å få oppmerksomheten vår.

Vi som har jobbet med denne saken, har i alle fall kommet til en erkjennelse: Vi kunne nok ha lagt bort dette tipset om det var en av oss – og ikke tilkallingsvikar Synne – som fikk det på den kveldsvakten i januar.

4. SLIK HAR ARBEIDET VÆRT ORGANISERT

Innsenderne av rapporten har jobbet med sammenhengende med saken fra mars 2025 til dags dato. Einar Otto Stangvik, Oscar Strøm Korsnes, Maria Mikkelsen og Erlend Ofte Arntsen har bidratt i ulike perioder. Jørgen Braastad har vært dedikert fotojournalist til prosjekt. Arbeidet har vært ledet av Svein Kjølberg, Øystein Hernes og Synnøve Åsebø i Dokumentar-avdelingen i VG.

5. DETTE ER NYTT

VGs artikler har avdekket at:

- En rekke arbeidere ble syke av gass på Melkøya, blant annet med hukommelsestap, pusteproblemer, oppkast av gult skum og neseblod. Equinor sa i ti måneder at ingen arbeidere ble utsatt for skadelig gass, men snudde etter at VG begynte å undersøke saken. Arbeidere er blant annet utsatt for den kreftfremkallende gassen benzen.
- Også på Mongstad ble to arbeidere syke etter å ha blitt utsatt for gass. Mengden gass Equinor først oppga til myndighetene, viste seg ikke å være riktig. Det var snakk om så mye gass at målerne ble slått ut. Også her ble arbeiderne utsatt for kreftfremkallende gass.
- Noen av gasshendelsene på Melkøya ble lenge ikke erkjent av Equinor, som sa de ikke hadde noen rapporter om dem. VG avdekket at minst 14 varsler om arbeidsforhold forsvant eller ble stoppet før de nådde Equinor på Melkøya.
- Selv etter at Equinor identifiserte fire blå tanker som en trolig kilde til gassen, ble ikke nye rutiner om evakuering fulgt, og to ganger ble arbeidere på nytt utsatt for gass da tankene ble åpnet mens de befant seg i området.
- Ved ett tilfelle ble arbeidere bedt om å ignorere en gassalarm og jobbe videre.
- En rekke sikkerhetsregler ble brutt da arbeideren Arek falt 4,5 meter ned i betongen på Melkøya. Equinor konkluderte selv med at det var vanskelig for arbeidere å stanse eller nekte å utføre farlig arbeid.
- Arbeidsgiveren til Arek feilinformerte offentligheten om alvorlighetsgraden i skadene han pådro seg.
- Arbeidere som varslet om farlige arbeidsforhold eller nedsettende oppførsel mot utenlandske arbeidere, ble i noen tilfeller møtt med et spark i leggen eller beskjed om at de dolket arbeidsgiveren sin i ryggen. Arbeidere ble også bedt om å skrive under på at de var inkompetente og uhøflige.
- En rekke arbeidere på Equinors anlegg hadde arbeidskontrakter hos sine bemanningsbyråer som jurister konkluderte med at var ulovlige.
- Equinor hevdet ingen hadde varslet dem om arbeidskontraktene, men et møtereferat avslørte at en HMS-leder fra Equinor var til stede på et møte hvor innholdet i de ulovlige kontraktene ble gjort kjent.

- Utenlandske innleide arbeidere ble møtt med krav om å melde seg inn i spesifikke fagforeninger, blant annet i arbeidskontraktene. Samtidig opplevde flere av dem ikke å få støtte fra fagforeningene, både i sakene om gasseksponering og ulovlige arbeidskontrakter.
- Et møtereferat, en intern varsling og vitnemål fra en tidligere ansatt i fagbevegelsen viste at flere fagforeninger hadde vært kjent med denne praksisen i lang tid.
- Equinor har unnlatt å informere myndighetene om symptomer arbeidere har fått av gass og at arbeidere forteller de ble bedt om å fortsette å arbeide til tross for at gassmålere hadde gitt utslag.

6. DETTE HAR SKJEDD I ETTERKANT AV VGs PUBLISERINGER

- Dagen etter vår første publisering, 2. juni, annonserte Havindustriilsynet at de ville granske hva som hadde skjedd på Melkøya. Resultatene av statens gransking er ennå ikke klart når denne rapporten skrives.
- Equinor startet også sin egen gransking. Selskapets ledelse konkluderte blant annet med at Equinor burde gjort mer for å komme til bunns i saken allerede i 2024. Granskingen foreslo en rekke forbedringer, blant annet at Equinor fremover bør vurdere å ta blod-/urinprøver av arbeidere etter gasshendelser.
- Tilsynet og Equinor startet også granskinger av fallulykken på Melkøya. Equinors gransking bekreftet funnene fra VGs artikler om hvordan en rekke ting gikk galt i forkant av ulykken og kom med en rekke forslag til forbedringstiltak. Resultatene av statens gransking er ennå ikke klar når denne rapporten skrives.
- Equinor og Havindustriilsynet måtte svare for seg overfor Energiministeren, som igjen måtte svare for Stortinget.
- LO, Fellesforbundet og Norsk Arbeidsmannsforbund har varslet at de vil gå gjennom sine rutiner for innmelding.
- Equinor har satt i gang en ekstraordinær kontroll av arbeidskontraktene hos sine underleverandører.
- Bellona har varslet politianmeldelse av Equinor for omfattende brudd på arbeidsmiljøloven på Melkøya basert på VGs funn.
- 11. desember politianmeldte Havindustriilsynet Equinor for omfattende brudd på arbeidsmiljøloven. Det er første gang i historien tilsynet politianmelder et oljeselskap.

VEDLEGG: PUBLISERINGER

Mystisk gass på Melkøya: Ansatte kaster opp, blør neseblod og mister hukommelsen

1. juni 2025

[Les saken](#)

Myndighetene starter gransking på Melkøya etter VG-avsløring

2. juni 2025

[Les saken](#)

Krever oppvask etter Melkøya-avsløring: – Blir litt kvalm

2. juni 2025

[Les saken](#)

Fortsetter byggingen der arbeidere ble syke

3. juni 2025

[Les saken](#)

Anklager om diskriminering på Melkøya

7. juni 2025

[Les saken](#)

Melkøya-leder om varslere i hemmelig lydopptak: – Dolker oss i ryggen

11. juni 2025

[Les saken](#)

Sa fra om farlige arbeidsforhold – ble sparket i leggen av sjefen

12. juni 2025

[Les saken](#)

Kaller Equinor inn på teppet etter VG-avsløring

12. juni 2025

[Les saken](#)

Ny gasshendelse på Melkøya: Arbeidere sendt til legevakt i natt

13. juni 2025

[Les saken](#)

Arek falt fra 4,5 meter på Melkøya

15. juni 2025

[Les saken](#)

Sa Melkøya-arbeider ville bli helt frisk: – Ingen sjans, sier kirurgen

17. juni 2025

[Les saken](#)**– Virker som det er en ukultur i Equinor**

19. juni 2025

[Les saken](#)**Gerhard fortalte om gassen på Melkøya
– tre timer senere ble han fjernet fra jobben**

5. juli 2025

[Les saken](#)**Ut mot behandlingen av Melkøya-arbeidere:
– Fryktkultur av en annen verden**

9. juli 2025

[Les saken](#)**Utsatt for gass på jobben – prioriterte sveler før blodprøver**

10. juli 2025

[Les saken](#)**Sa ingenting om arbeidernes hukommelsessvikt,
neseblod og hud som løsnet i ganen**

13. juli 2025

[Les saken](#)**Ba Melkøya-arbeidere bekrefte at de var inkompetente og uhøflige**

18. juli 2025

[Les saken](#)**Balanserte i høyden med falsk sikkerhet på Equinor-anlegg**

12. september 2025

[Les saken](#)**Truer i hemmelig lydopptak: «Dere drar ikke hjem!»**

16. september 2025

[Les saken](#)**Byggeplassen skulle stenges – men beskjeden nådde ikke
frem til arbeiderne**

7. oktober 2025

[Les saken](#)**VG avslører omfattende bruk av korte kontrakter på
Equinor-anlegg - jurister mener de er ulovlige**

26. oktober 2025

[Les saken](#)

«De bruker meg, så kaster de meg»

26. oktober 2025

[Les saken](#)**Ut mot Equinor: – NM i bortforklaring**

30. oktober 2025

[Les saken](#)**Equinor sa ingen hadde varslet – motsies av møtereferat**

31. oktober 2025

[Les saken](#)**Equinor-sjefen: – Uakseptable forhold**

2. november 2025

[Les saken](#)**Ingen sjekker om kontraktene er ulovlige**

6. november 2025

[Les saken](#)**Kaller Equinors ledelse inn på teppet**

7. november 2025

[Les saken](#)**Møtereferat: Fagforening gikk god for tvilsomme kontrakter**

16. november 2025

[Les saken](#)**VG avslører: Tvinges inn i fagforeningen**

18. november 2025

[Les saken](#)**Gassmysteriet på Melkøya: – Vi burde ha gått mer i dybden**

18. november 2025

[Les saken](#)**– Det må opphøre, dette kan være i strid med Grunnloven**

19. november 2025

[Les saken](#)**Fellesforbundet forsvarer omstridt praksis**

20. november 2025

[Les saken](#)**Equinor-ledelsen kalt inn på teppet: – Ser alvorlig på forholdene**

20. november 2025

[Les saken](#)

LO: – Vi må se på rutinene våre

21. november 2025

[Les saken](#)**Mener Melkøya-arbeiderne er sviktet av fagforeningene**

25. november 2025

[Les saken](#)**Melkøya: Varslene som forsvinner**

30. november 2025

[Les saken](#)**Arbeidere på Mongstad utsatt for store mengder livsfarlige kjemikalier**

1. desember 2025

[Les saken](#)**Mongstad: Utsatt for så mye gass at måleren ble slått ut**

4. desember 2025

[Les saken](#)**Imens ble Rune (66) dødssyk**

10. desember 2025

[Les saken](#)**Politianmelder Equinor etter at arbeidere ble utsatt for kreftgass**

11. desember 2025

[Les saken](#)**Hvorfor blir varsler borte på Melkøya?**

13. desember 2025

[Les saken](#)**Polsk arbeider om å jobbe i Norge: – Jeg nekter å tie**

14. desember 2025

[Les saken](#)